

คู่มือปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยถูกทอดทิ้ง โรงพยาบาลพระนั่งเกล้าจังหวัดนนทบุรี

ปรัชญาในการทำงานสังคมสงเคราะห์

“ Help them to Help themselves ”

“ Work with, not work for ”

จัดทำโดย

นางสาวสมพร เหว่าไว

นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ

คำนำ

“คู่มือปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยถูกทอดทิ้งโรงพยาบาลพระนั่งเกล้าจังหวัดนนทบุรี” จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นคู่มือสำหรับนักสังคมสงเคราะห์ผู้ปฏิบัติงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการดูแลช่วยเหลือและเฝ้าระวังผู้ป่วยถูกทอดทิ้งในโรงพยาบาลให้เกิดมาตรฐานในการ ปฏิบัติงานตามกระบวนการ มีแนวทางในการทำงานเดียวกัน สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้ป่วย ได้รับการช่วยเหลือสู่ครอบครัว ชุมชน หรือสถานสงเคราะห์ได้อย่างมีปลอดภัย มีคุณภาพชีวิตที่ดีตามอัตภาพ ภายใต้การดูแลของครอบครัวและบริบททางสังคม

ผู้จัดทำได้รับความร่วมมืออย่างดีจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหาผู้ป่วยถูกทอดทิ้ง การจัดทำคู่มือ เล่มนี้ ได้หวังเป็นอย่างยิ่งที่จะได้เป็นแนวทางปฏิบัติงานให้กับผู้ปฏิบัติงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ ประโยชน์จากคู่มือการดูแลผู้ป่วยถูกทอดทิ้งในโรงพยาบาลพระนั่งเกล้าทำให้ปฏิบัติงานกับกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	1
บทนำ	1
วัตถุประสงค์(Objective)	2
ขอบเขต(Scope)	2
ขั้นตอนกระบวนการทำงานสังคมสงเคราะห์	2
บทบาทนักสังคมสงเคราะห์ในการดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยถูกทอดทิ้งในโรงพยาบาล	3
แบบบันทึกข้อมูลผู้ป่วยถูกทอดทิ้งในโรงพยาบาลพระนั่งเกล้าจังหวัดนนทบุรี	4
คำอธิบายสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเขียนแผนภูมิ(Flow chart)	5
แผนภูมิ(Flow chart)แนวทางปฏิบัติการดูแลผู้ป่วยถูกทอดทิ้งในโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า	6

หน่วยงานที่รับผิดชอบ กลุ่มงานสังคมสงเคราะห์ โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า
 สถานที่ตั้งห้อง 35 อาคารเกษราภินันท์ ชั้น 1
 โทร 02 5284567 ต่อ 10135

บทนำ

จากสถานการณ์ปัจจุบันพบปัญหาผู้ป่วยกลุ่มเปราะบางเร่ร่อนที่ไม่มีญาติและกลุ่มที่มีญาติแต่ถูกปฏิเสธการดูแลช่วยเหลือทำให้มีอัตราการครองเตียงนานในโรงพยาบาลโดยไม่สามารถจำหน่ายได้ และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะในโรงพยาบาลระดับทุติยภูมิและตติยภูมิส่งผลกระทบต่อระบบการบริหารการรักษายาบาลในหอผู้ป่วย การไม่สามารถรับผู้ป่วยรายใหม่ได้เนื่องจากเตียงเต็ม และการสิ้นเปลืองงบประมาณค่ารักษายาบาล ซึ่งกลุ่มงานสังคมสงเคราะห์ได้ตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบดังกล่าว ตลอดเวลาที่ผ่านมาได้ใช้หลักการและกระบวนการทางสังคมสงเคราะห์ในการแก้ปัญหาอุปสรรคในหลายหลายวิธี โดยภาพรวมสามารถแก้ปัญหาการค้างรอจำหน่ายได้มากกว่าร้อยละ 98 และจากการปฏิบัติงานพบว่ายังมีปัจจัยที่เป็นอุปสรรคซึ่งสามารถรวบรวมสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มผู้ป่วยที่ถูกทอดทิ้งเป็นกลุ่มเปราะบาง ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยติดเชื้อ HIV ผู้ป่วยวัณโรค ผู้ป่วยติดเตียงที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้มีภาวะติดเตียงอัมพฤกษ์/อัมพาต ผู้ป่วยให้อาหารทางสายยาง/เจาะคอ/ใช้ออกซิเจนทางจมูก(Oxygen Cannula) เป็นต้น ทำให้ญาติไม่พร้อมดูแลที่บ้าน และมีความคาดหวังต่อสถานพยาบาล
2. ญาติปฏิเสธการรับกลับไปดูแลที่บ้านเนื่องจากมีปัญหาด้านสัมพันธภาพ ไม่มีคนดูแลเนื่องจากต้องทำงาน ผู้ดูแลไม่มีศักยภาพในการดูแล เช่น สูงอายุ พิกการ เป็นต้น
3. ครอบครัวยังไม่มีความพร้อมด้านสถานที่ สิ่งแวดล้อม อุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็น เช่น เตียง เครื่องผลิตออกซิเจน เครื่องดูดเสมหะ ที่นอนลม เป็นต้น
4. สถานสงเคราะห์ไม่สามารถรับผู้ป่วยเข้าไว้ในระบบได้ เนื่องจากผู้ป่วยไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีภาวะมีโรคติดต่อไม่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ และการรอคิวเข้าสถานสงเคราะห์ซึ่งมีปัญหาเตียงเต็มเช่นกัน

การจัดทำคู่มือปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยถูกทอดทิ้งโรงพยาบาลพระนั่งเกล้าจังหวัดนนทบุรีเพื่อเป็นแนวทางในการดูแลช่วยเหลือและเฝ้าระวังผู้ป่วยถูกทอดทิ้งในโรงพยาบาลทำให้เกิดมาตรฐานในการปฏิบัติงานมีแนวทางในการทำงานร่วมกันที่ชัดเจนทำให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์(Objective)

เพื่อพัฒนามาตรฐานแนวทางปฏิบัติในการดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยถูกทอดทิ้งในโรงพยาบาล
พระนั่งเกล้าจังหวัดนนทบุรี

ขอบเขต(Scope)

แนวทางปฏิบัติในการดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยถูกทอดทิ้งในโรงพยาบาลศึกษาเฉพาะกรณีผู้ป่วยในที่ถูกทอดทิ้งในโรงพยาบาลพระนั่งเกล้าจังหวัดนนทบุรี

นิยามศัพท์ (Definition)

ผู้ป่วยหมายถึง ผู้ป่วยกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยติดเชื้อHIVผู้ป่วยวัณโรค ผู้ป่วยด้วยโรคเรื้อรังที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้และมีภาวะติดเตียง

ถูกทอดทิ้งหมายถึง ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดูปฏิเสธการดูแลช่วยเหลือสนับสนุนละเลยไม่เอาใจใส่ดูแลอันอาจเกิดอันตรายต่อกายหรือจิตใจ

ขั้นตอนกระบวนการทำงานสังคมสงเคราะห์

- 1.การศึกษาข้อเท็จจริง(Fact Finding) จากเอกสารหลักฐานผู้ป่วยทะเบียนราษฎร เวชระเบียน การสัมภาษณ์ เยี่ยมตึก เยี่ยมบ้าน ประสานเครือข่ายทางสังคม เป็นต้น
2. ประเมินและวินิจฉัย (Assessment &Diagnosis) การประเมินสถานะทางกายจิตใจสังคม การประเมินครอบครัว การประเมินความเสี่ยง การประเมินด้านปัญหาและความต้องการของผู้ป่วยถูกทอดทิ้ง เป็นต้น
- 3.วางแผนแนวทางให้ความช่วยเหลือ (Planning for intervention) วางแผนให้ความช่วยเหลือในระยะเร่งด่วนระยะกลาง และระยะยาว
- 4.ดำเนินการช่วยเหลือ (Intervention) ตามสภาพปัญหาและการดำเนินตามแผนการส่งกลับครอบครัวชุมชน เข้าสถานสงเคราะห์ การสนับสนุนช่วยเหลือด้านอุปกรณ์ทางการแพทย์ เงินยงชีพชั่วคราว เงินค่าพาหนะกลับภูมิลำเนา เป็นต้น
- 5.ติดตามและประเมินผล (Follow up & Evalution) การติดตามเยี่ยมบ้าน ประสานเครือข่ายในการเฝ้าระวังปัญหาการถูกทอดทิ้ง เป็นต้น 3

บทบาทนักสังคมสงเคราะห์ในการดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยถูกทอดทิ้งในโรงพยาบาล

1. นักสังคมสงเคราะห์ให้คำปรึกษาแนะนำ ประเมินทางสังคมผู้ป่วยถูกทอดทิ้ง เพื่อรวบรวมข้อมูลมาวินิจฉัย ในการวางแผนช่วยเหลือตามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ป่วย
2. นักสังคมสงเคราะห์ประสานติดตามญาติ ทั้งในจังหวัด และต่างจังหวัดเพื่อประเมินครอบครัว ศึกษาปัญหาและอุปสรรค ความพร้อมในการรับผู้ป่วยกลับไปดูแลที่บ้าน
3. ประสานเครือข่าย ชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ(รพ.สต.)ในพื้นที่เพื่อการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและดูแลสุขภาพอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้ป่วยและญาติมีความมั่นใจและสามารถดูแลผู้ป่วยได้
4. นักสังคมสงเคราะห์จัดหาทรัพยากรทางสังคมสนับสนุนด้านเครื่องมือทางการแพทย์ เช่น เตียง เครื่องผลิตออกซิเจน เครื่องดูดเสมหะ ที่นอนลม รถเข็นนั่งWalkerช่วยเดิน แพมเพิส จัดหารถส่งผู้ป่วยกลับบ้าน อนุเคราะห์เงินเป็นค่าพาหนะ เงินยืมชีพชั่วคราว ถูยืมชีพ เป็นต้น
5. ให้คำปรึกษา แนะนำ ค้นหาเครือข่าย และทางเลือกในการแก้ปัญหาโดยให้ญาติมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยมีนักสังคมสงเคราะห์ให้การช่วยเหลือสนับสนุนในการให้ข้อมูล ประสาน ทิศทางในการดูแลผู้ป่วย เช่น การเสนอทางเลือกให้ญาติจัดหาศูนย์ดูแลผู้ป่วย หรือจ้างศูนย์ไปดูแลที่บ้านกรณีครอบครัวมีความพร้อมด้านเศรษฐกิจ การนัดญาติมาเรียนทำอาหารกับโภชนศาสตร์ การฝึกทำกายภาพบำบัด เป็นต้น
6. นักสังคมสงเคราะห์ประสานสถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งจังหวัดนนทบุรี พัฒนาและความมั่นคงของมนุษย์(พม.) ร่วมประเมินทางสังคมหาแนวทางการดูแลช่วยเหลือนำเข้าสู่ระบบบริการด้านสวัสดิการสังคม กรณีมีข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่ไม่สามารถรับผู้ป่วยไปดูแลได้ขอให้ตอบกลับเป็นหนังสือราชการเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อแจ้งต่อหอผู้ป่วยรับทราบปัญหาต่อไป

แบบบันทึกข้อมูลผู้ป่วยถูกทอดทิ้งในโรงพยาบาลพระนั่งเกล้าจังหวัดนนทบุรี

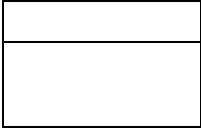

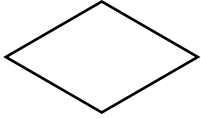

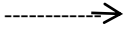
❶ ข้อมูลผู้ป่วย

✦ ชื่อ-สกุล.....อายุ.....ปี..HN.....AN.....Ward.....

- ◆ รหัสประชาชน. □□□□□□□□□□□□□□ สิทธิรักษาพยาบาล.....
- ◆ วันที่Admit.....ระยะเวลาที่นอนโรงพยาบาล.....วางแผนการจำหน่าย.....
- ◆ เพศ ชาย หญิง สัญชาติ.....สถานภาพ โสด สมรส ม่าย หย่า/แยก
- ◆ ที่อยู่ปัจจุบัน.....หมู่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
- ที่อยู่ตามภูมิลำเนา.....หมู่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
- ผู้ให้ข้อมูล.....เกี่ยวข้องกับ.....โทร.....
- ② กลุ่มเป้าหมาย สูงอายุ ติดเชื้อHIV วัณโรค พิการ.....
- โรคเรื้อรัง..... อื่น ๆ.....
- ③ สาเหตุที่จำหน่ายไม่ได้ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ไม่มีญาติ ติดตามญาติไม่ได้ /ที่อยู่ไม่ชัดเจน ญาติปฏิเสธความรับผิดชอบ/สัมพันธ์ภาพไม่ดี
- ผู้ป่วยมีภาวะติดเตียงช่วยเหลือตัวเองไม่ได้/ให้อาหารทางสายยาง/ให้ออกซิเจน
- ญาติรอเตรียมความพร้อมด้านสถานที่/คนดูแล/อุปกรณ์ทางการแพทย์ต่างๆ
- ญาติไม่มีศักยภาพในการดูแลเนื่องจากสูงอายุ พิการ อื่นๆ ระบุ.....
- ④ ปัญหาในการส่งต่อ/จำหน่าย (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
- รอเข้าสถานสงเคราะห์.....
- สถานสงเคราะห์ปฏิเสธ เนื่องจากช่วยเหลือตนเองไม่ได้/เป็นโรคติดต่อ/ให้อาหารทางสายยาง/ให้ออกซิเจน
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิเสธ สถานชุด /ด้านตรวจคนเข้าเมือง
- ⑤ ผลการดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยถูกทอดทิ้ง
- ติดตามญาติรับกลับ.....ส่งต่อโรงพยาบาลต้นสังกัด.....
- ผู้ป่วยค้างรอจำหน่ายที่หอผู้ป่วย.....เสียชีวิต อื่นๆ.....
- ⑥ การช่วยเหลือดำเนินการของนักสังคมสงเคราะห์ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
- การให้คำปรึกษา/แนะนำ/ประเมินทางสังคม/เยี่ยมตึก ติดตามญาติ/เครือข่ายทางสังคม/ชุมชน
- เยี่ยมบ้าน วางแผนการจำหน่ายร่วมกับสหวิชาชีพ/เตรียมความพร้อมของญาติ/ชุมชน
- ประสานทีมสุขภาพชุมชนดูแลต่อที่บ้าน สนับสนุนอุปกรณ์ทางการแพทย์ เติง/เครื่องผลิตออกซิเจน
- สนับสนุนเงินเป็นค่าพาหนะ /ค่าครองชีพชั่วคราว/ถุงยังชีพ อื่นๆ.....

คำอธิบายสัญลักษณ์ที่ใช้การเขียนแผนภูมิ (Flow chart)

การเขียนแผนผังกระบวนการ(Work Flow) ในคู่มือการปฏิบัติงานฉบับนี้มีสัญลักษณ์ที่ใช้เพื่อแสดงถึงกิจกรรมที่ดำเนินการ ทิศทางของการปฏิบัติ การตัดสินใจ ฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และรายงาน/เอกสารต่างๆ ซึ่งมีคำอธิบายสัญลักษณ์ที่ใช้ ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์	คำอธิบาย
	จุดเริ่มต้นและสิ้นสุดของกระบวนการ
	กระบวนการที่มีกิจกรรมย่อยอยู่ภายใน
	กิจกรรมและการปฏิบัติงาน
	การตัดสินใจ
	เอกสาร/ รายงาน
	ทิศทางการนำเข้า/ ส่งออกของเอกสาร / รายงาน ฐานข้อมูลที่เกิดขึ้น
	ทิศทางการนำเข้า/ ส่งออกของเอกสาร / รายงาน ฐานข้อมูลที่อาจจะเกิดขึ้น

Flow chartแนวทางปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยถูกทอดทิ้งในโรงพยาบาล

